

היום נלמד בעזרת ה':

חגיגה דף כא

הגמרא מבררת מדוע לא טובלים כלי בתוך כלי לקודש:

רבי אילא מבאר שהטעם הוא משום חציצה: משום שהכבוד של הכלי הפנימי מכביד על הכלי שהוא מונח בתוכו וחוצץ מהמים, ונמצא שלשני הכלים לא עלתה טבילה. (הגמרא לקמן תקשה שא"כ אף לתרומה הוא חוצץ).

קושיא: והרי בסיפא של המשנה נאמרה מעלה נוספת - שבקודש צריך להתיר את הקשרים שבבגד משום חציצה, וא"כ משמע שהטעם כאן הוא לא משום חציצה. (= שאם בשניהם הטעם הוא משום חציצה על המשנה היה להביא רק דוגמא אחת ללמדנו שלגבי קודש כל דבר הדומה לחציצה פוסל בו, ומדוע צריך את שני הדוגמאות של כלי בתוך כלי ושל קשר בבגד).

תירוץ: אכן גם כאן וגם בסיפא הטעם הוא משום חציצה, וצריך את שניהם - שאם המשנה היתה כותבת רק את הדין של כלי בתוך כלי היה מקום לחשוב שרק שם לקודש לא, משום הטעם של 'כבידו של כלי חוצץ', אבל בסיפא שאין את הטעם הזה אין חציצה.

ואם המשנה היתה כותבת רק את הדין של קשר בבגד היה מקום לחשוב שרק שם לקודש לא, משום שהקשר כשהוא רטוב במים נהיה מהודק בחוזק ויש חציצה, אבל כלי בתוך כלי המים מגביהים את הכלי הפנימי והוא צף ואין חציצה.

רבי אילא לטעמיה: רבי אילא (למעלה) שהסביר שהטעם הוא משום חציצה, אמר זאת לשיטתו. שאמר רבי אילא - עשר מעלות (שיש בקודש על תרומה) נשנו במשנתנו, והרי במשנתנו יש 11 מעלות, אלא שהטעם של כלי בתוך כלי והטעם של קשר בבגד הם מאותו הטעם (= חציצה), וממילא הם נחשבים למעלה אחת, ולכן אמר רבי אילא שיש רק 10 מעלות.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

עשר מעלות שנו כאן: במשנתנו. חמש ראשונות... בין לחולין שנעשו על טהרת הקודש: שאף חולין שנעשו על טהרת הקודש יש בהם מעלה יותר מתרומה.

לחמש המעלות הראשונות שנשנו במשנתו יש 'דררא דטומאה דאורייתא', כלומר יש להם חשש טומאה מן התורה, **וּבְבֵאֵר**: 1. כלי בתוך כלי - אם אכן יש חציצה זוהי טומאה מדאורייתא. 2. אחוריים ותוך - אמנם החשש הוא שהכלי נטמא ממשקים טמאים שטומאתם מדרבנן, אבל הטעם שחכמים גזרו שמשקים מטמאים כלי הוא גזרה משום שהמשקים של זב וזבה (= חוק / מי רגלים) מטמאים כלי מדאורייתא, ובכלי שנטמא מדאורייתא אין חילוק היכן הוא נטמא (= האם נטמא מתוכו או מאחוריו או מבית צביטתו) אלא תמיד כולו נטמא (ולכן לקודש עשו מעלה שאם נטמא חלק אחד מהכלי כולו נטמא). 3. נושא את המדרס - שאם רצועת הסנדל תיפול לאויר הכלי חרס הרי שהוא נטמא מדאורייתא. 4. בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש - שאם ישבה עליהם אשתו נדה הם טמאים מדאורייתא. 5. כלים הנגמרים בטהרה - שאם ניתז חוק מזב על הכלי הוא נטמא מדאורייתא.

נמצא שבחמש המעלות הראשונות שנשנו במשנה יש חשש טומאה מן התורה, ולכן גזרו בהם חכמים מעלה בין לקודש ובין לחולין שנעשו על טהרת הקודש, אבל בחמש המעלות האחרונות אין חשש טומאה מן התורה אלא רק מדרבנן, ולכן עשו בהם מעלה רק לקודש.

רבא אמר: רבא מבאר אחרת את הרישא והסיפא של המשנה - שהטעם בסיפא (= קשר בבגד) הוא משום חציצה, אבל הטעם ברישא (= כלי בתוך כלי) אינו משום חציצה, אלא הטעם הוא גזרה שלא יטביל מחטים וצינוריות בתוך כלי שאין בפיו רוחב של 'שפופרת הנוד' (= כלומר שיכניס מחטים לתוך כלי שפיו מאוד צר ואין בפיו כשפופרת הנוד, ויטביל את הכלי כשהמחטים בתוכו בתוך המקווה. שיעור 'שפופרת הנוד' יבאר לקמן) שלא עלתה להם טבילה, משום שהמים הנכנסים לכלי אינם נחשבים כמחוברים למי המקווה, ונמצא שהמחטים והצינוריות שבתוכו לא הוטבלו.

עירוב מקוואות: מקווה שאין בו ארבעים סאה שהיה בצידו של מקווה שיש בו ארבעים סאה, ויש צינור שמחבר ביניהם, אם יש ברוחב הצינור כ'שפופרת הנוד' שהוא שיעור קנה שנותנים בפיו נוד של עור, 'כעוביה וכחללה' שהן שתי אצבעות שאדם יכול לגלגל בתוך חלל הצינור לכל צד, הרי שהמקוואות נחשבים כמחוברים זה לזה ומותר להטביל אף במקווה החסר.

רבא מבאר מכל הנ"ל שיש חשש טומאה דאורייתא בהטבלת כלי בתוך כלי, שאם נתיר להטביל כלי בתוך כלי יש לחשוש שיבואו להטביל מחטים וצינוריות בתוך כלי שאין בפיו כשפופרת הנוד, ונמצא שלא עלתה להם טבילה מן התורה, ולכן עשו מעלה שלא להטביל כלי בתוך כלי לקודש.